

1 Úvod

Zahraniční obchod se zemědělskými a potravinářskými produkty patří v rámci celkového zahraničního obchodu k méně významným. Na obratu zahraničního obchodu si dlouhodobě udržuje podíl, který se pohybuje zhruba mezi 4 % až 6 %. Přes uvedené nízké zastoupení má však zahraniční obchod se zemědělskými a potravinářskými produkty pro českou ekonomiku mimořádný význam, zejména pak jeho dovozní stránka. Dovozením je kryta značná část domácí spotřebitelské poptávky po zemědělských a potravinářských výrobcích, neboť

- klimatické podmínky neumožňují pěstovat řadu zemědělských plodin (např. rýži, citrusové plody a další jižní ovoce, kakaové boby, kávovník, čajovník, určité druhy koření) nebo produkovat některé druhy potravinářských výrobků,
- část zemědělských a potravinářských produktů nelze zajistit domácí výrobou. Buď se vůbec nevyrábějí, anebo nejsou vyráběny v dostatečném množství,
- dovoz slouží značnou měrou i k rozšiřování a obohacování sortimentu potravinářských a zemědělských produktů na vnitřním trhu.

Vzhledem k tomu, že dovoz zemědělských a potravinářských produktů převažuje nad jejich vývozem, zahraniční obchod s těmito komoditami dlouhodobě vykazuje zápornou bilanci. Schodek se v letech 2005 až 2010 pohyboval v rozmezí 24 mld. Kč až 35 mld. Kč a značnou měrou působil negativně na celkovou obchodní bilanci. Nutno však zmínit, že některé rostlinné produkty vykazují dlouhodobě kladnou obchodní bilanci (např. obiloviny, zejména pak pšenice, mléko a mléčné výrobky) a poněkud tak tlumí celkové pasivum zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty.

Převažující část zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty je realizována se státy EU (zhruba 90 %), na státy mimo EU připadá tak přibližně 10 % zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty.

Předkládaná práce je zaměřena především na

- charakteristiku vývoje zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty v letech 2005 až 2010, jeho postavení v celkovém zahraničním obchodu a vlivu na obchodní bilanci,
- zachycení změn ve zbožové a teritoriální struktuře zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty,
- položky, které patří k nejvýznamnějším ve vývozu a dovozu zemědělských a potravinářských produktů,
- hlavní státy, se kterými je realizována značná část zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty.